

Jag vill ha ett hus vid havet

RIITTA MIKKOLA

Oletko syntynyt 80-luvulla tai myöhemmin? Jos olet, lue tämä teksti ja kerro, koskettaako se sinua. Epäilen nimittäin, että kyse on sukupolvikokemuksesta. Ja jos olet 70-luvun lapsi, hyppää mukaan muistoihin!

Olin teini-ikäinen 80-luvulla. Ruotsia opiskeltiin koulussa Hej på dig -kirjan avulla, jossa asuttiin Tallkullassa ja koiran nimi oli Luffe. Ruotsin tuntien ulkopuolella läntinen naapurimaa oli kateuden kohde ja ruotsalaiset kaikin tavoin parempia: pukeutuivat tyylikkäämmin, olivat kansainvälisempiä, kauniimpia ja puhuivat ruotsiakin paljon paremmin!

Lukion kakkosen jälkeen olin kesän sjukvårdsbiträdenä Tukholmassa. Aluksi tulivat vastaan tunte mattomat sanat plogga ja fika - no, kun niistä selvitettiin, aloin pikku hiljaa ymmärtää kämppäkaverini Magganin juttuja. Vanhassa kaupungissa söin ensimmäistä kertaa elämässäni friteerattuja banaaneja ja kuuntelin, kun Marie Fredriksson lauloi haluavansa talon meren rannalla.

90-luvulla Ruotsi-suhteeni muuttui — tai ehkä voisin sanoa: järkkyi. Suomi ja Ruotsi liittyivät yhtä aikaa EU:hun (huom. yhtä aikaa). Kumpikin maa oli EU:ssa samassa asemassa. Eivätkä järkytykset jääneet tähän: ensimmäiset Pisa-tulokset yllättivät suomalaiset — emmekö olekaan huonoja kaikessa? — ja tekivät Suomesta (ei Ruotsista) koulutuksen mallimaan.

Ruotsi ei ole ollut minulle mikä tahansa naapurimaa vaan isosisko (tai veli), joka kulkee edellä. Kasvettuani aikuiseksi suhteemmekin tuntui muuttuneen kahden tasa-arvoisen maan suhteeksi. Ikuinen alemmuskompleksi alkoi hellittää. Saatoin jo naureskella ruotsalaisten tavalle lausua englannin just-sanan ensimmäinen äänne... (Ja miksi ihmeessä suomenruotsalaiset osaavat ääntää "just jogging" ihan oikein...?) Kun eurooppalainen kokemuspiirini laajeni, ruotsalaiset alkoivat tuntua parhailta kave-reilta, joiden kanssa oli helppo keskustella maailman asioista.

"Onko Ruotsi naapurimaa siinä missä Virokin?"

Viime aikojen tapahtumat ovat siksi olleet hämmentäviä. Jengiväkivalta, koraanien polttaminen, Nato-jäsenyys... Ruotsi ei olekaan ihana kansankoti vaan maa, joka kamppailee huomattavien haasteiden kanssa. Ikuinen talouskasvukaan ei ole enää itsestäänselvyys länsinaapurissa. Joissain asioissa roolit tuntuvat vaihtuneet.

Palaan alun kysymykseen: tunnistatteko te 90-luvun (ja nuoremmat) lapset tästä mitään? Onko Ruotsi naapurimaa siinä missä Virokin? Voitteko tehdä länsinaapurin kanssa yhteistyötä ilman turhia traumoja? Entä me 80-luvun (ja vanhemmat) lapset: onko tarpeen muistella alemmudentunteen kokemuksia? Vai toteammeko vain:

*Sommaren är kort
Hösten kommer snart
Så lyssna på mig
Solen skiner
Kanske bara idag ■*

Kirjoittaja on Kleion päätoimittaja.